

52580892-9	31/03/2016	גלובס - ארץ עיר	עמוד 28	1/2	25.15x32.17
האוניברסיטה הפתוחה - 25790					

רשות התואר

ההבנה כי עובדי רשויות מקומיות המחזיקים בתואר אקדמי הם גם עובדים טובים יותר, יצרה את השותפות בין מרכז השלטון המקומי לאוניברסיטה הפתוחה. למעלה מ-800 סטודנטים עברו בארבע השנים האחרונות בבית הספר לשלטון מקומי של האוניברסיטה, הפרוס ממעלות בצפון ועד דימונה בדרום, והגשימו את חלום הלימודים. ראשי העיריות מדרבנים, העובדים צמאים לידע, ויו"ר ועדת ההיגוי של בית הספר פרופ' יגיל לוי מתחייב שבעשור הקרוב נוכל להבטיח שלכל שדרת הניהול של הרשויות המקומיות ושל התאגידים המקומיים תהיה השכלה אקדמית / יניב טלמור

עובדי הרשויות מבטיח הפרייה הדידית. לצד סטודנטים צעירים וממגעלים מקצועיים שונים, בכיתות הלימוד שלנו לומדים סטודנטיים מקריית המחקר הגרעיני, שירותי הכבאות, רשות המסים, הביטוח הלאומי ועוד.

הסטודנטים בבית הספר נהנים מתוכנית עשירה מאוד, שלמרות ההתחשבות בצרכים המיוחדים של עובדי הרשויות - לא עושה להם הנחות. הנוגים יקבלו תואר בוגר במדעי החברה ורוח עם "דיפלומה בלימודי שלטון מקומי", והם יעבדו קשה מאוד כדי להגיע אליו, בדיוק כמו כל סטודנט לתואר ראשון. "הלימודים אינם קלים. אנחנו מציעים תואר אוניברסיטאי וזה לא הולך ברגל", מודה לוי, "אבל ההתמדה בלימודים גבוהה מאוד". לדבריו, "התואר נותן דגש רב לעולם התוכן של המדיניות הציבורית ובתוך זה לקורסים הממוקדים בהיבטים השונים של השלטון המקומי. לומדים על מדיניות מרחבית, חיבור נייר מדיניות, השפעות של הגלובליזציה על השלטון המקומי, כלכלה, פוליטיקה ומנהל בשלטון המקומי, ולצד זה קורסים כלליים במדיניות ציבורית ובמנהל ציבורי, וקורסים במדע המדינה. אנחנו גם עוסקים בפיתוח קורסים ייחודיים כמו רגולציה בשלטון המקומי או משפט השלטון המקומי". במקביל ללימודים התובעניים האלו, בית הספר נאמן לרעיון של תואר ראשון כמחייב "יישור קו" בתחומי ידע תיאורטי כללי.

רואים את הניצוץ בעיניים

אחד היתרונות הגדולים של בית הספר, שעוזר מאוד לסטודנטים לצלוח את השנים המורכבות, הוא שיטת העבודה הייחודית של האוניברסיטה הפתוחה. שבאה לידי ביטוי במיוחד בפרויקט הזה. הלימוד, מספר לוי, הוא בקבוצה אחידה - שלומדת ביחד מהרגע הראשון ועד העפת הכובע בטקס קבלת התואר. "קבוצת הלימוד לומדת יחד תכנית מובנית במשך 4-3 שנים, ביום לימודים מרוכז אחת או פעמיים בשבוע. הלימודים מתקיימים במרכזי לימוד של האוניברסיטה הפתוחה או במכללות מקומיות. הגיבוש הקבוצתי הוא גורם מעודד. אמנם אין הקלות בדרישות האקדמיות אבל ניתנת תמיכה ייחודית של סדנאות עזר, תוספת מפגשים ועוד, ובעיקר - אנחנו מלווים כל סטודנט וסטודנטית מראשית הדרך ומטפלים בכל קושי שלהם".

הגאווה של לוי ושל בית הספר היא בסדנאות הייחודיות שמאפשרות לסטודנטים ליישם את הידע התיאורטי שרכשו, כפי שיעשו בהמשך דרכם: "אין כמו לשבת בכיתה שבה הסטודנטים

לא מעט בזכות הצבת הפריסה בפריפריה כמטרה, כחלק מחזון הנגשת ההשכלה שמרכז השלטון המקומי והאוניברסיטה חולקים".

מגשימים את חלום הלימודים

לוי מספר שברשויות המקומיות, כמו גם ביחידות הסמך שלהן, כגון החברות העירוניות השונות, עובדים אלפי עובדים שלחלקם אין השכלה אקדמית - מצב שאינו הולם את התחזקות המעמד של השלטון המקומי מאז שנות התשעים. העובדים שואפים לרכוש השכלה כזו והרשויות תומכות בכך, אלא שרבים מהסטודנטים הם עובדי רשויות ותאגידים עירוניים בדרג בינוני, ולא מעט מהם בעלי משפחות שונשאו לחיי משפחה ופרנסה לפני שהצליחו לממש את שאיפתם לתואר אקדמי. בית הספר מאפשר להם להגשים את החלום הזה, ובדרך גם מסייע להם להתמקצע בעבודתם, ולמרכז השלטון המקומי לשבח ולטייב את עובדיו.

כדי להצליח במשימה, יודע לוי, בית הספר חייב לייצר פלטפורמה מתאימה לצרכים ולהתחייבויות של הסטודנטים העוסקים. "אנחנו מצליחים לממש חזון של ראשי רשויות רבים בכך שאנחנו מביאים אליהם את הלימודים 'עד הבית', כלומר במתקן לימוד הסמוך לעירייה", מסביר לוי את השיטה, "יש לאוניברסיטה גמישות ניהולית ויכולת לוגיסטית המאפשרות זאת. כששלמה בוחבוט, ראש העיר מעלות תרשיחא, התעקש שנלמד בעירו במקום שהעובדים ינדדו למרכז מחוץ לעיר, פתחנו כיתה במתנ"ס המקומי".

עבור לוי, אחד ההישגים המשמעותיים הוא שתוך זמן קצר בית הספר הפך למנגט לא רק עבור עובדי הרשויות המקומיות, אלא גם עבור סטודנטים אחרים. "חלקם מגלים עניין בעולם התוכן של השלטון המקומי וחלקם שואפים להשתלב בעבודה בתחום זה", מתאר לוי את הפרופיל שלהם, "יש כאן פוטנציאל לתרומה של בית הספר לרעיון השורות ולהזנת הרשויות בעובדים מיומנים, מעבר לכך שהלימוד המשותף של עובדים עם מי שאינם

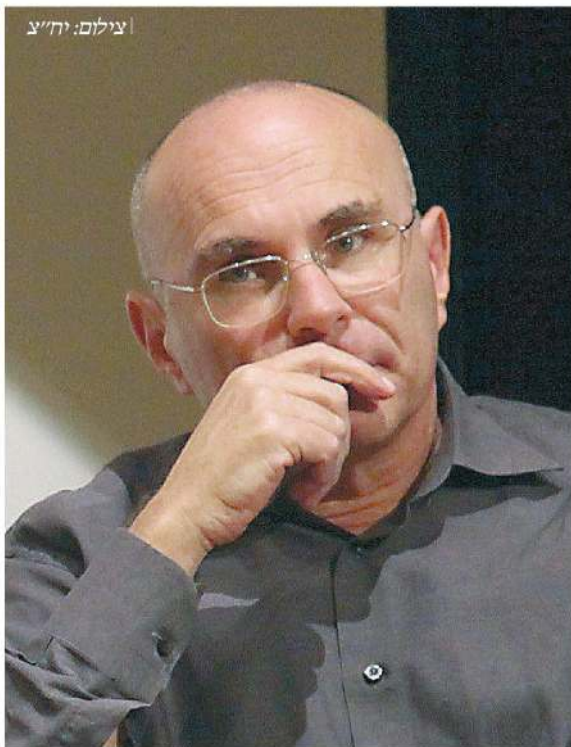
וזה אמסלם, עובדת עיריית מעלות, עומדת בקרוב לסיים את לימודיה ולקבל תואר מבית הספר לשלטון מקומי של האוניברסיטה הפתוחה. אבל עבורה, זה ממש לא סוף הדרך: אין לה ספק שהיא תמשיך ללימודים לתארים מתקדמים. "לימודי תרמו לי רבות; גם ברמה האישית וגם בהעשרת הידע. מרצים מן השורה הראשונה ליוו אותי במהלך ארבע שנות לימודי, וקבוצת הלימוד הינה קבוצה תומכת ומכילה. כל אלה מסייעים לי להגיע בגאווה עצומה לסיים תקופה פורייה ומעשירה וכמובן - קבלת התואר, כתבה למרציה, "אשקול בחיוב המשך לימודי באותה המסגרת לתואר שני".

מבחינת פרופ' יגיל לוי, יו"ר ועדת ההיגוי של בית הספר, דבריה הם דוגמה מייצגת לנחיצות בית הספר, ולתרומתו הרבה לעובדי הרשויות המקומיות, אך לא רק. "מרכז השלטון המקומי הציב לפני כמה שנים יעד לשיפור תפקוד העובדים ברשויות המקומיות באמצעות השכלה אקדמית", הוא מספר בראיון ל"ארץ עיר", על ההחלטה להקים את בית הספר, "במשך כמה שנים המרכז חיפש את הדרך הטובה ביותר להוציא זאת לפועל ובסוף 2011, בחד האוניברסיטה הפתוחה כשותפה. את התואר האוניברסיטאי הנלמד פה בפריסה ארצית, רק האוניברסיטה הפתוחה רשאית להציעו. שיטת הלימוד של האוניברסיטה בנויה על קבלה פתוחה: האוניברסיטה פותחת את שעריה, ללא תנאים מוקדמים ובלו דרישות קדם, כתעודת בגרות או מבחן פסיכומטרי, בפני כל מי שמעוניין ללמוד כשההישגים בלימודים באוניברסיטה הם המפתח להצלחה בהמשך". שני הפרמטרים האלה - השערים הפתוחים והפריסה הארצית, התבררו כאלמנטים קריטיים בהצלחת בית הספר.

בתקופה הקצרה שבה הוא פעול, בית הספר כבר הכניס בשעריו כ-800 סטודנטים וסטודנטיות בכ-35 כיתות לימוד, הפרוסות ממעלות בצפון ועד דימונה בדרום. לוי מדווח על קצב גידול מרשים של הכפלה מדי שנה בממוצע. "ב-2013 פתחנו את בית הספר עם 100 תלמידים בארבע קבוצות", הוא נזכר, "ותראה לאן הגענו

פרופ' לוי: "אנחנו מצליחים לממש חזון של ראשי רשויות רבים בכך שאנחנו מביאים אליהם את הלימודים 'עד הבית', כלומר במתקן לימוד הסמוך לעירייה. יש לאוניברסיטה גמישות ניהולית ויכולת לוגיסטית המאפשרות זאת. כששלמה בוחבוט, ראש העיר מעלות תרשיחא, התעקש שנלמד בעירו במקום שהעובדים ינדדו למרכז מחוץ לעיר, פתחנו כיתה במתנ"ס המקומי"

22.24x14.88	2/2	עמוד 29	גלובס - ארץ עיר	31/03/2016	52580936-8
האוניברסיטה הפתוח - 25790					

צילום: יה"צ

← **פרופ' יגיל לוי: "התואר נותן דגש רב לעולם התוכן של המדיניות הציבורית ובתוך זה לקורסים הממוקדים בהיבטים השונים של השלטון המקומי לומדים על מדיניות מרחבית, חיבור נייר מדיניות, השפעות של הגלובליזציה על השלטון המקומי, כלכלה, פוליטיקה ומנהל בשלטון המקומי, ולצד זה קורסים כלליים במדיניות ציבורית ובמנהל ציבורי"**

ראש העיר חדרה נרתם לאחרונה באופן אישי לגייס סטודנטים מעירו וקיים טקס פתיחה של הלימודים. ראש העיר באר שבע, מחלוצות הפרויקט, ערך טקס הוקרה ללומדים בתוכנית. לצדם, גם מרכז השלטון המקומי דוחף בכל כוחו להגדיל את היקף הלימודים, כשבחזית מנכ"ל המרכז שלמה דולברג, עפר בן אליעזר, המשמש ראש המועצה המקומית רמת ישי ויושב ראש ועדת ההדרכה של מרכז השלטון המקומי, ואילנית דהן-גדש העומדת בראש מחלקת ההדרכה של המרכז. גם הסטודנטים שותפים לתחושה. סקר שביעות רצון מ־2015 הראה כי 87 אחוזים מהמשתתפים מרוצים במידה רבה מאוד, במיוחד לאור העובדה שאחדים מהם לא האמינו שאי פעם יוכלו לשוב אל ספסל הלימודים.

זה החזון שמדבר עליו לוי: "להבטיח שבכל רשות מקומית מגודל בינוני ומעלה נקיים כיתות לימוד עבור עובדי הרשויות, כדי להבטיח שבעשור הקרוב לכל שדרת הניהול מדרג זוטר בינוני ומעלה של הרשויות המקומיות ושל התאגידים המקומיים תהיה השכלה אקדמית. למשוך אליו עוד ועוד סטודנטים מחוץ למעגל של עובדי השלטון המקומי במגמה לרכוש השכלה ולנצל את ה'טוורקינג' כדי להשתלב בשלטון המקומי. להנהיג לימודי המשך, לא רק לתואר שני אלא גם ללימודי תעודה המאפשרים התמחות בנושאים ספציפיים. להצמיח ידע המשותף לחוקרים אקדמיים ולעובדי הרשויות שישפר את ניהול הרשויות". ■

מציגים את עבודותיהם ולראות ניצוץ בעיניים". הסדנאות שעליהן הוא מספר נראות כמקרי מבחן מאתגרים של היום-יום ברשויות המ־קומיות: "גילינו איזו חוויה מוקנית לסטודנטים היוצאים לחקור סוגיה באזור מגוריהם ועבודתם, כמו סטודנטים מהפזורה הבדואית שחקרו את השפעת תכנון כביש 6 על אורח חיי הקהילה בכפר אום בטין, או סטודנטים שבחנו מדוע אין תוכנית מתאר מאושרת למגד אל-כרום או את ההשלכות המרחביות של הקמת עיר הבה"דים בנגב. אנו גם משלבים הרצאות אורח של בכירי הרשויות. למשל, לאחרונה, ראש העיר מודיעין, חיים ביבס, שהוא גם יו"ר מרכז השלטון המקומי, העניק הרצאת אורח באחד הקורסים של כיתת הלימוד בעירו".

לא מפתיע לגלות ששני הצדדים של המשוואה - הרשויות ועובדיהן - מרוצים. הרשויות גם מסייעות רבות לעובדים להשלים את הלימודים, מתוך הבנה של התועלת ההדדית העצומה הצומחת מכך. לוי: "יש רשויות המעניקות תמיכה כללית ויש כאלה המאפשרות יום לימודים על חשבון העבודה. ראשי רשויות ומנהלי משאבי אנוש מדווחים על שביעות רצון גבוהה בקרב עובדיהם ועל שינוי שחל בהתייחסותם היומית לעבודה. יש ראשי רשויות שהפרויקט הזה הוא ממש 'בייבי' שלהם: פתחנו לאחרונה כיתות לימוד עם עיריית תל אביב ומנהלי העירייה הבהירו לסטודנטים בפתיחה שמעתה הלימודים יהיו אצלם בעדיפות ראשונה עד שיסיימו ללמוד.